

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Posamezna št. 6 vin.

„Jutro“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — zjutraj. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Glavno uredništvo in uprava je v Trstu, ulica — Francesco d'Assisi, št. 20, kamor naj se naslovijo vse denarne pošiljave in dopisi. P. Za Ljubljano in okolico je uredništvo in uprava v hotelu „Malič“ v Ljubljani. — Po pošti sprejemano stane „Jutro“ mesečno K 1.50, četletno K 4.50, celoletno K 18.— za inozemstvo celoletno K 28.—. — Naročnina se plačuje vnaprej. — Oglasi: 1 mm. visokosti četverostopne vrste 6 vinarjev, pri večkratnem oglaševanju primaren popust. Mali oglasi: 5 vinarjev za besedo. — Za odgovor je priložiti znamko.

Našim čitateljem.

Radi praznikov ne izide „Jutro“ jutri in pojutrnjim, temveč še-le v torek zjutraj, v času, v katerem izhaja navadno pondeljškova številka.

Za „Jutrov“ sklad.

Tržačan, ki noče biti imenovan, 50 kron. I. C., slovenska delavka pri sv. Jakobu v Trstu 1 kron.

Neimenovana v Ljubljani 1 K 50 vinarjev. G. Zimmermann iz Vinice v Beli Krajini 1 krono.

Naročniki so nam poslali včeraj v manjših zneskih — večinoma po 50 vinarjev — 4 krone.

G. Alb. Hauptman na Jesenicah 5 kron. Iskrena hvala! Veseli nas posebno prispevek skromne slovenske delavke pri sv. Jakobu v Trstu, ki si je gotovo težko odtrgala eno krono, ki jo je dala za sklad ljudskega dnevnika „Jutro“. Koliko je takih, ki bi lahko storili več, pa so prijatelji „Jutra“ samo v besedah — v dejanju pa tega nočejo pokazati! Najodkritosrčnejše in najpožrtvovalnejše prijatelje ima „Jutro“ ravno v delavskih vrstah.

Vstajenje.

Nekaj trenutkov še in zvonovi bodo naznanili z nepopisnim veseljem, da je vstal iz groba On, ki je trpel, ki je bil obsovažen, ki se ga je pribilo na križ, ker je stal na strani trpinov, katerim je posvetil vse svoje moči.

Na križi z njim! tako je zadonel glav, dospevši iz ust onih krvolokov, ki bi bili prisiljeni zapustiti ljudstvo uničujočo krvoločno pot, na kateri so se nahajali, ako bi ne spravili z sveta voditelja trpinov, ki jih je pri vsaki priliki učil, da vlada na tem svetu velika krivica, da je masa izkoriščana od strani par mogotcev, ki sedijo na zlatih prestolih; rekel je, da pride poprej velblod skozi šivankino uho, kakor bogataš v nebesa.

Razvidno je že iz teh par besedic, kako je Kristus obsojal bogatino, ki ljudstvo izkoriščajo, ki žive od krvavih delavskih rok. Obsojal jih je, ker je videl, da je to nečloveško, da to ni pravo življenje, da svet ni bil zato ustvarjen, da bodo v njem ljudje trpeli, zopet drugi pa živeli v velikem razkošju. Hotel je, da bi izginilo veliko sovraštvo in nasprotstvo med enim in drugim slojem, da bi zavladala enakost, da bi bili vsi bratje in sestre na tem svetu. Znal je dobro, da se izpremeni to surovo, v sovraštvu se razvijajoče življenje le takrat, kadar neha nasprotstvo med enim in drugim, kadar bo prešinila vsa srca ljubezen, ona prava ljubezen, ki bo dvignila vse človeštvo v višane, do pravega nebeskega življenja že na tem svetu.

LISTEK.

Ljubimca pariška.

(Nadaljevanje „Nostradama“.)

VII.

Mirta.

Prinesla mu je poln kozarec vina. Izpil ga je v dušku.

Mnogo ur je bilo preteklo. Nobenega šuma ni bilo več slišati. Mirta je šla zdaj-pazdaj na vrh stopnjic, prisluhnila doteknila se zatvora in videla, da se hladi.

„Noč mora biti“, je dejala nazadnje sama pri sebi.

Ni se varala. Polnoči je bilo že zdavnaj. Odpehnila je zatvoro in jo poizkusila vzdigniti. Nekaj je pritiskalo dol ogorel tram, ki je bil padel s stropa. Uprla se je z ramami. Borever jo je občudoval. Plakal je od ganjenja in jeze.

„Jaz bi moral opraviti to!“
Zdajci pa se je zatvora udala in se odprla z velikim ropotom. Mirta je pogledala ven in videla svojo krčmo uničeno do tal. Videla je ta konec svoje cvetoče obrti, in

Dvatisočlet bo kmalu od tega časa, ko je širil Kristus te lepe navke tam doli na daljnem vzhodu. In kaj se je med tem časom izpremenilo, je li res našel ta lepi nauk trdna tla povsod?

O, ne, Bridke solze se morajo opaziti na licu človeka, ki je pazno zasledoval razvoj človeštva od Kristusove dobe naprej. Danes ni boljše, temveč še mnogo slabše, kakor takrat. Ne samo v enem kraju, temveč povsod vidimo enake pojave, ki razjedajo človeku srce, kamor se ozremo. Je res, da se ne ubija več ljudi na tak način kakor pred dvemi tisočimi leti, ubija se pa vseeno. Pogledjmo navkrog in spoznali bomo, da je današnji družabni ustroj gnušnejši in slabši, kakor takrat. Ali ne vidite ljudje božji kake se odira povsod, kako se goljufa, mori, krade in izkorišča povsod! Vse to vidimo. Kristus je učil, ako imaš dve suknji, daj eno onemu in kaj porečete kristjani nato, ako pomislite, da se ti nauki niti v cerkvi ne izpolnjujejo! V cerkvi veliko bogastvo, zunanaj na cesti se pa valjajo revčki, berači, ki nimajo kaj v usta položiti.

Vatikan poln zlata in srebra, delavske družine pa stradajo in umirajo lakote in radi nezdravih stanovanj!

To so krivice in Kristus bi prišedši danes ponovno na svet, začel udrihati z bičem po onih, ki njegove nauke pretvarjajo, preobračajo in pačijo v svojo korist. Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe! Kako lep je ta nauk! Kaj bi se na podlagi njega lahko doseglo! Tako pa vidimo, da ga skoraj nihče ne izpolnjuje. Delodajalci črtijo svoje deljemale, organizirane kapitalistične družbe nastopajo proti trpeči delavski masi in bi jo radi spravili v še večjo nesrečo. Vojskujejo se med seboj države; ena kakor druga ima namen ubijati in zopet ubijati. Cerkev blagoslovja vojake, kadar gredo v vojsko, da bi premagali nasprotnika, ga ubili. — Kristus pa je učil, ne ubijaj!

In to še ni največje zlo. Še hujše je, če brat svojemu lastnemu bratu nastavlja nož na prsi; če brat v svojem lastnem bratu vidi sovražnika, ki ga je treba spraviti s sveta. Velika nasprotstva se zapažajo tudi med ljudmi, ki imajo enake interese. Vidimo, kako se delavci med seboj tepejo in sovražijo, mesto da bi v ljubezni skupno delovali za zboljšanje svojega žalostnega položaja. In opazimo celo v onih vrstah, v katerih bi se kaj takega ne smelo pojaviti, že z ozirom na program na. Ako hoče proletarijat kaj doseči v boju s tistimi, ki ga izkoriščajo, mora složno skupno nastopiti in izključiti medsebojno klanje iz svojih vrst. Danes pa vidimo ravno nasprotno: In v Trstu so soc. demokrati začeli postajati vedno večji sovražniki delavstva, onega delavstva, ki ni socialnodemokratičnega prepričanja, ki bi se čutilo nesrečno, ako bi se ga prisililo, da veruje to, kar z ozirom na svojo vzgojo, ne more verovati — vsaj brez velikih duševnih bojev ne. Delavstvo pod modro bojno zastavo N. D. O. je bilo vedno pripravljeno nastopiti skupno s soc. demokrati in drugimi delavskimi organizacijami, dobro vedoči, da brez skupnega nastopa z vsem delavstvom ni mogoče doseči uspehov, zmag. Žalostno je to in bridko, ako nosi delavec, ki je grozovito izkoriščan, proti delavcu, ki ravno tako občuti bič, smrtno sovraštvo

vsaj ga ni obžalovala z nobenim utripom srca.

„Odšli so“, je dejala, vračaje se k njemu. „Noč je črna. Treba jo je izrabiti. Kam pojedova?“

„Onostran ulice“, je dejal Borever. Mislila je, da se mu meša. On pa je dodal:

„Saj stanuje tam neka ženska, ki se imenuje, „gospa brez imena“, če se pravi to imenovat se, da človek nima imena?“

„Da!“ je rekla Mirta, in oči so se ji razširile v nekakšni grozi. „Tja hočete iti?“

„Gotovo, draga Mirta. Ta ženska mi je dejala neko noč: „Ako boste katerikoli potrebovali zavetišča, pridite k meni“. Pribežališče se mi nudi tam, draga Mirta. Pojdiva h gospe brez imena.“

„Mirta se je prekržala. Mrzel strah se ji je razlil po žilah.“

„Posrečilo se mi je, rešiti ga Ronšrolovih beričev“, je zamrmrala sama pri sebi, „toda kako naj ga rešim tega strahu, ki sem ga videla že najmanj desetkrat bloditi ponoči po pokopališču Nedolžnih?“

VIII.

Hiša v ulici Trisrandi.

Roajal de Borever je vstal in se prijel za steno kleti.

Omenil sem to samo mimogrede, ker se mi je zdelo potrebno povedati. Pri tem se pa tudi dobro zavedam, da soc. demokratije ne morejo sami dosti zato, da tako postopajo, kajti vem, da je veliko kriva slaba vzgoja, ki so je nasrkali v organizaciji, izobrazba, ki ne vsebuje nobenega idealizma, ljubezni v sebi, ampak samo materializem in pa sovraštvo proti vsemu, kar stoji izven soc. demokratičnih vrst. Nauk tržaskih soc. demokratov je tak, drugod je mogoče malo boljše. Ne zlijam sovraštvo proti njim, ker so delavci v stranki ubogi trgnini, kakor vsi delavci sploh. Sovraštvo je treba zlititi v obliki neumornega dela v korist proletarijata proti današnji krivični družbi, na eni strani na izkoriščanju in trpljenju, na drugi pa na bogastvu in razkošju slođni.

Takšen je sedanjí položaj delavstva v Trstu. Razveseljiv gotovo ni. Delati bo treba nato, da se izpremeni. Jaz vsaj upam, da se poleže medsebojno sovraštvo, kajti če bo šlo tako naprej, bo delavstvo umiralo vsled rastoče druginje. Naloga vsake organizacije je, da se udusijo medsebojni boji spremljani s sovraštvom trpinov proti trpinom. Ti nedostaki se morajo odpraviti.

Ce bomo delali tako, ne bo prav nič hud naš boj. Velika je naša moč, samo porabiti jo moramo znati! Zavedati se mora vsaki delavec, da brez delavca ni življenja, da je vse odvisno od delavca. Kadar se bo vsak posameznik zavedal svoje moči, moči celokupnega proletarijata, bo pa kar naenkrat drugače. Proletarijat je bil do danes uklenjen v verige.

Kadar bo ubogi proletarec spoznal, da je vsemu temu kriva gnila uredba družbe, se bo poprijel orožja — organizacije, priklupil se bo z vso družino vred organizaciji in se v močni armadi sotrpino, ki imajo radi trpljenja pohabljenega ude in udrti oči, bojeval z vso vneto za odpravo tega, kar danes obstoji, znal bo, da je namenjen ta boj preporodu človeštva, pravzaprav novemu rojstvu, in bojeval se bo zato z vso navdušenostjo.

Tako se bo začelo človeštvo iz nova roditi. — Človek, ki se je nahajal do danes v temnem brlogu, bo vstal in šel svetlobi nasproti. Delavci, ki do danes niso imeli prilike gledati svetlobo, bodo vsi drveli trumoma proti njej, videti jo bodo hoteli. Vsi proletarci bodo začeli vstajati! Do vstajenja bo prišlo. Narod za narodom bo vstajal, — enakost slojev se bo začela pojavljati bolj in bolj. Srečna doba bo napačila. — Ne na podlagi sovraštva, ampak le na podlagi vroče medsebojne ljubezni bo nastalo pravo vstajenje, vstajenje vseh na pravih prikrajskih, bodisi narodov, ali pa ljudi, ki se valjajo danes v prahu naokrog.

Da bi se to vstajenje že skoraj pojavilo v znamenju solčnih žarkov, prihajajočih iz daljnega vshoda, kjer je bilo po njem hrepenenje največje!

Br.

TRST, 5. aprila 1912.

Obsojene klerikalne volilne sleparije.

Ljubljana, 5. aprila.

Odkar obstoje občine z ustavno urejeno upravo, ni bilo nikdar slišati o tolikih in takih volilnih sleparijah, kakor so se godila

„Opirajte se name“, je dejala Mirta. „Ne bojte se. Ali so vaše rane zelo nevarne? O Bog!“

„Ne, dobra Mirta. Samo v glavi se mi vrti, drugače ni hudega. Tisti veliki vrag me je udaril v zadnjem trenutku po glavi, sam satan vedi, s čim. Jutri bo zopet vse dobro.“

Šel je po stopnjicah navzgor in prehodil razvaline nekdanje skupne izbe. Tam je pa zaklel, da so se Mirti stresla kolena; toda kljub tej molitvici je moral sestiti.

„Daj, Mirta, pojdi potkrat na vrata do bre gospe...“

„Jaz!...“

Da, ti. Saj vidiš, da moram umreti, ako ne dobim pomoči...“

Zapr je oči in se zgrudil vznak. Prav je bil rekel: rane so bile brez pomena. Samo udarec, ki ga je dobil po glavi, je moral biti strašen. Skoraj takoj je začel fantazirati. Preplašena Mirta je skočila preko ulice in potrkala z železnim trkalom, kar ji je dala moč. Prebivalci te hiše očitno niso spali: morda so čakali kakega dogodka. Vrata so se odprla že ob prvem udarcu, in na prag je stopil mož orjaške postave, sivobrač in vznemirjenega obličja; v roki je nosil svetiljko.

„Kaj hočete?“ je vprašal osorno. „Pomoči in zavetja.“

pretečeno leto, ko se je prvič volilo po novem občinskem zakoniku, oziroma občinskem volilnem redu.

Ce se je kdaj maščevalo lastno dejanje nad klerikalci, ta njihov občinski zakon jih občutno maščuje. V trojnem oziru:

Prvič: Klerikalci se sami izpostavljajo zaničevanju vsakega poštenega človeka, ker s svojimi sleparijami sami dokazujejo, da sami ne spoštujejo to kar so sami napravili.

Drugič: Klerikalci morajo vsaj tam, kjer se najdejo pravični sodniki, ki se ne strašijo klerikalnega maščevanja, trpeti za svoje preveč predrzne sleparije.

Tretjič: Klerikalci so s svojim novim občinskim volilnim redom dosegli ravno nasprotno, kar so hoteli. Njih namen je bil si osvojiti celo deželo, jo pokopati v politično mrtvilo, da bi iz njega sami koritarji ložje živeli. Doživeli pa so, da so s svojim obč. volilnim redom vzbudili tudi kmeta. In sicer vzbudili vsled njihove agitacije, da gre sedaj sploh na volišče, za kar se preje ni veliko brigal. In odprli so mu oči, ker mora izpregledati, kako satansko sleparijo najbolj tisti, ki ga vodijo, kot mesar teleta na verigi. Naj že kmet danes voli še kakor hoče, že s tem je za napredno idejo veliko pridobljenega, da so klerikalci kmeta sami prignali na volišče.

Za to moramo biti klerikalcem zelo hvaležni, da so izdali ravno tak zakon, kakor so ga pač izdali. Preklinjajo ga le tisti kratkovidneži, ki ne znajo iz škode ali neumnosti drugega delati za se dobiček. Mi pa moramo naše ljudstvo navaditi, da se iz vsega kar klerikalci tudi slabega počenajo uče v svojo dobrobit. Vsaj veste, da kmetu zraste najlepša pšenica tam, kjer je napeljal največ — gnoja. In kaj so klerikalci za nas, za napredno idejo drugega, kakor dober ali slab gnoj, to je že vseeno, glavno je, da nam služijo, ali bolje rečeno, da jih znamo izrabiti za gnojišče. In tega kranjski liberalci doslej niso razumeli. Seveda, kdor nosi rokavice in frak, ta ni kaj prida za gnoj kidati.

Da so klerikalci na Dolenjskem najbolj sleparili pri občinskih volitvah, to mora biti zdaj vsakemu „Jutrovcu“ bolj znano, kot evangelijski za vsako nedeljo posebej.

Ko smo to izpočetka pribili črno na belo, nam naši vsega spoštovanja vredni tržaski gospodje, ki z modro-rudečim pisalom prvi berejo vsako „Jutro“, kar niso hoteli vrjeti. Vsaj primorski Slovenci, ki so v resnici bolj pobožni, kot kranjski največji klerikalec, kaj takega sploh ne poznajo. In niti med najbolj proslulo tržasko iredento ne najdete takih sleparjev kot so doli na Dolenjskem. Potlej seveda, so se gospodje prepričali, s kakimi lopovi imamo vselej opraviti, če imamo opraviti z volilnimi sleparijami kranjskih klerikalcev.

Tudi za novomeško okrožno sodišče so bile te sleparije nekaj neprijetno novega. Vsaj so vsi napredni listi dan za dnem prinašali izvorne slike najostudnejšega kršenja volilnega zakona, pa se na okrožnem sodišču ni brez specijalne ovadbe nobena živa duša zmenila za to. Kakor da bi ravno zanj ne veljal isti kazenski pravni red, kakor je v veljavi za vsa avstrijska sodišča. Doživeli smo celo, da so med najhujšem deževjem

„Za koga?“ je vprašal za moževim hrbtom čudovito nežen glas.

In gospa brez imena je stopila naprej. Mirta se ni bala več ničesar, ker je šlo Roajalu de Borever za življenje.

„Za mladega moža, ki ste mu obljubili zavelje.“

„Kako mu je ime?“

„Roajal de Borever.“

„Pokazite nama pot“, je rekla gospa. „Idimo vrlj Ilj.“

Mirta je trepetala, ko je poslušala ta glas. Toda njen trepet ni bil trepet strahu. Kaj je bil potemtakem? Sočutje? Toda sočutje s čim? Sama ni vedela. Ta glas je donel kakor pesem skrivnostpolne žalobe. Oh, v njem je bila vsa sladkost, toda sladkost živega obupa. Ne da bi vedela, zakaj, je trepetala Mirta od tesnobe in sočutja...

Orjak, ki mu je gospa dejala Ilj, je šel preko ulice. Pot je kazala Mirta, ki je nosila svetiljko. Vzdignil je Roajala kakor peresce. Roajalu se je bledlo... Kaj neki je glodal v svoji blodnji? Kakšni globoki vrtinci nastanejo v neizmernem morju človeške misli, kadar ga napade huda ura? Roajalu se je bledlo, in v tej blodnji je blebetal: „Ječar! Glej ječarja!...“

Mož, ki mu je bilo ime Ilj, je obstal ves osupel. Lasje so se mu naježili...

volilnih sleparij hodili največji juristi vedrit pod streho tistega, ki je pustil največ sleparij deževati. In še zdaj si nekateri teh gospodov štejejo v čast, če morajo svoje spoštovanje do tega moža javno na ulici pokazati.

Pa je Ljubljana dala vzgled, da se še dobe sodniki, tudi za klerikalce. Kar se tiče posameznih sodnikov, je pravzaprav Novomesto dalo prvi vzgled sodnikove neodvisnosti.

Ta četrtek pa je tudi novomeško sodišče kot tako javno dokumentiralo svojo nepristranost. Vršila se je razprava proti klerikalnim volilnim sleparijam v Crnomlju. **Obsojeni so bili: župan Škubic na 14 dni, odbornika Schweiger in Kambič vsak po 8 dni zapora.**

Kakor nam naš novomeški dopisnik poroča, se je „župan“ Zurec te obsodbe tako prestrašil, da je obupno vzkliknil: Hudič, zdaj pa tudi zame kaže slabo!

Da! Po geslu: Jdnake pravice za vse! Tudi Zurec in vsa njegova tovaršija ne more oditi človeški obsodbi.

Trst-Primorje.

Narodno delavstvo!

Narodna delavska organizacija v Trstu priredi v nedeljo, dne 14. aprila t. l. peš izlet v Škedenj. Zbirališče ob 1 in pol uri popoldne pred „Kons. društvom“ pri sv. Jakobu, odkoder se odkoraka ob 2 uri pop. skupno z godbo N. D. O. in društveno zastavo na čelu. — V Škedenju se bo vršil ob 3 uri popoldne na vrtu „Gospodarskega društva“ javen shod z dnevnim redom: **Položaj slovenskega delavstva v Škedenju in okolici** Na shodu bo med drugimi poročal tudi državni in deželni poslanec gospod dr. Otokar Rybač. Po shodu bo veselica z godbo, plesom in petjem na velikem vrtu „pri Smecu“. Vstopnina na veselico 40 vin. za osebo. — Slovenski delavci in delavke! Agitirajte med svojimi znanci že sedaj, da bo naš prvi letošnji izlet impozanten!

Urad N. D. O. pri sv. Jakobu bo danes v soboto odprt od 4. do 8. ure zvečer.

Vstopnice v slovensko gledališče za članice in člane N. D. O. in zveze jug. železničarjev (znižane cene) se prodajajo ob uradnih urah v uradu N. D. O. ul. sv. Frančiška št. 2.

Društveni ples N. D. O. Na velikonočni ponedeljek bo, kakor po navadi, društveni ples v veliki dvorani N. D. O. ul. sv. Frančiška št. 2. Začetek ob 4. uri pop.

Oče, ki da aretirati lastnega sina. 28-letni brezposelni kuhar Henrik Massaino, stanujoči v zagati della Pergola št. 2, je bil v sredo aretiran v krčmi „Pri veselen sodarju“ v ulici delle Beccherie. Aretiran je bil pa na zahtevo lastnega očeta, ki je na policiji prijavil, da mu je sin ukradel 40 K denarja. Na policiji je aretirani Massaino priznal, da je očetu res ukradel ono svoto denarja. Rekel je pa, da to je storil v obupu: prišel je ravno pred par dnevi iz kaznilnice v Koprno, kjer je presedel 3 leta radi tatvine.

Tri tedne po nedolžnem v zaporu, pod ono najtežjih obtožb. Dne 7. m. m. je čuvaj podmorskega brzojavnega kabeljna v Miramaru, Ivan Regent, ko je v bližini gradu Miramar ribaril, našel neki omot, v katerem je bilo zavito mrtvo truplo novorojenčka moškega spola. Truplo je bilo prenešeno v mrtvašnico pri sv. Justu, kjer so je zdravniški sodni izvedenci raztelesili ter konstatirali, da je otrok prišel živ na svet, in da

Gospa brez imena je stopila bliže. Pogledala je Borevera in stala nekaj trenutkov v globoki zamišljenosti.

„To je tisti mladi mož, ki naju je rešil neko noč iz razbojniških rok. Danes je bil boj v tej krčmi. Ali je bil profos zaradi njega tukaj?“

„Da, gospa“, je odgovorila Mirta, dasi je neznanca zastavila svoje vprašanje bolj sami sebi.

„Nevarno bi bilo“, je povzela gospa, „spraviti ga k meni. Morda bodo izvedeli, da ni poginil, vzlasti, ako preiščejo razvaline. Morda ga bodo iskali tudi po sosednjih hišah. Morda nas opazujejo že zdaj. Vsa okna, ki gledajo na nas, so lahko vohuni. Toda kam naj ga spravimo?“

Zdelo se je, da gospa že ima svojo misel; izprva jo je zavračala, nazadnje pa se je odločila zanjo.

„Naj bo!“ je zamrmrala. „Ker gre za rešitev človeka, ki je rešil mene, se pač lahko vrnem tja. Morem se vrniti in moram se. Ali je ta mladi mož vaš sorodnik?... Vaš prijatelj nemara?“

„Moj brat je, gospa“, je vzdihnila Mirta.

„Brat!“ je zamrmrala gospa. „Ah, ko bi jaz imela brata!... Poslušajte. Pojdite k meni in ostanite tam pri Marjeti.“ (Mirta je

se je truplo že več dni nahajalo v morju. Uvedle so se takoj poizvedbe, da bi se izsledilo nečloveško mater, ki je na ta način uničila plod svojega telesa. No, na podlagi rezultatov teh poizvedb, je bila 16. m. m. v Trstu aretirana 23-letna Frančiška Starc, doma iz Kontovelja. Dolžilo se jo je namreč, da je odšla iz Trsta na Kontovelj, kjer je skrivoma rodila, a nekaj dni pozneje odšla z otrokom zopet s Kontovelja v Trst. Prepričani pa da je šla v Miramar in tam vrgla otroka v morje. Ko je bila aretirana, je bila Frančiška Starc odvedena v bolnišnico, kjer so jo zdravniki preiskali in na to izjavili, da — je pred par leti res porodila. To je bilo dovolj in dasi je Starčeva najodločnejše trdila, da ni res in da ona ni sploh še nikdar rodila, so jo v zvezi s tem njenim protestom pridržali v preiskovalnem zaporu. Preiskavo proti njej je vodil preiskovalni sodnik dr. Spongija, ki se je pa slednjič prepričal o popolni nedolžnosti Frančiške Starc in jo predvčerajšnjim po 19 dneh preiskovalnega zapora izpustil na svobodo. — A kdo bo sedaj Frančiški Starc poplačal vse, kar je pretrpela moralno in materijalno? Kdo ji bo poplačal sramoto, ki jej jo je povzročila kriva obtožba? Sicer pa pada vsa ta sramota sedaj na one, ki so vodili poizvedbe in prišli do rezultatov, na podlagi katerih je bila ona aretirana, a posebno pa na one zdravnike, ki so jo takoj po aretaciji preiskali in potem izjavili, da so na njenem telesu našli dokaze, da je res pred kratkim porodila. Res slabo spričevalo so ti zdravniki izdali sami sebi.

Iz Komna, 3. aprila 1912. — Neverjetna predrznost komenskega notarja. Pred dobrim mesecem je imel kmet Janez Buda iz Tomaževice št. 52 v svoji hiši nepovabljenega gosta. Bilo je nedeljo popoldne. V hiši g. Buda so bile same ženske doma in sicer žena imenovanega, njegova 80 let stara mati in hčerka. Naenkrat prihrumi na dvorišče g. Buda družba 7 ali 8 oseb, ter se brez vsakega dovoljenja vsuje v hišo. Bili so naš nemškutarski notar Ig. K. in njegova družina. Ženske v hiši J. Buda so vpraševale to hrumečo družbo, kaj da zeli. Notarjevi pa so se jim v odgovor smejali ter so začeli stikati po vseh kotih ter brskati v miznih predalih in drugod. Reči moramo, da se pretaka v teh kmečkih ženskih polževah kri, da jim ni zavrela ob pogledu na toliko predrznost. Mesto da bi vzele palico ter nagnale predrzne usiljivce ter dale tako duška svojemu užaljenemu ponosu, videč da se tako nesramno tepta njih najsvetejšo pravo: njih hišno pravo so samo jokale in moletovala naj se vendar predrzna družba odstrani iz njih hiše. Psa se spusti z verige, ne pa še krotiti ga, ko se zaganja v naduto nemško gospodo! A ni zadostovalo to, da so prebrskali vse in pritišču, ne! del te družbe je šel kljub starkinemu protestu po stopnicah v prvo nadstropje, kjer so tudi vse preiskali, ter vse predale prebrskali. Tu gori so dobili morda 100 let staro zlomljeno in z nitjo povezano razpelce s katerim so smeje prišli k ubogi starki ter jo zasmehuje vpraševali, ali prodaja tistega križanega Kristusa. Ni dovolj, da je ta dična družba tako nesramno udrila v tujo hišo ter se tako kruto pregrešila proti hišnemu pravu, (notar je vendar jurist, on mora vedeti kaj je hišno pravo!) morala je vboje ženske še s zahmeho vanjem žaliti! Ko so preiskali notarjevi še druge hišne prostore in hram, so odšli, vžaljeni J. Buda je šel pred nekaj dnevi na sodnijo, da si poišče zadoščenja, s tem, da uloži tožbo proti notarjevim. Ali čujte! Sodnik dr. M. Lavrenčič ni hotel nikakor sprejeti tožbe z motivacijo, da priprost

zmajala z glavo). „Potrebno je. Nekdo mora paziti na to, kaj se godi v obližju krčme.“

„To je res... resnica je...“

„Vašega brata spravim jaz na varen kraj. Ilj vam pride poročat, kako je z njim. Na pot tedaj moj vrli Ilj!“

Mirta bi bila dala desno roko, da se ji ne bi bilo treba ločiti od Borevera. Toda ta glas jo je zmedel in jo podjarmil s svojo neodoljivo milino. Neki notranji glas ji je pravil, da je Borever pri gospe brez imena popolnoma na varnem. Še pred desetimi minutami se ji je zdela skrajno sumljivo bitje...

Mirta je sklonila čelo. Prepričljivo bitje se ji je kazalo zdaj kot angelj ki razodeva že s prvim svojim dejanjem in s prvim zvokom svojega glasu svojo nadzemsko naravo. Mirta je stopila v hišo. Gospa brez imena pa se je odpravila na pot; zdaj je ona prevzela svetiljko. Ilj ji je sledil, držeč Roajala de Borever v svojih mišičnatih rokah. Gospa je hodila s trdnimi koraki. Čim bliže je prihajala cilju tem bledejši je prihajal njen blede obraz. Začela je trenetati. Toda njen korak zato ni postal počasnejši. Kaj se ji je godilo v tej duši? Kakšne strašne bolečine so vstajale korak za korakom ob njeni poti in jo spremljale kakor čimdalje številnejša armada strahov?...

Dospeli so v ulico Tisrandri...

kmet ne more tožiti notarja! Dovoljujemo si vprašati gospoda sodnika dr. Lavrenčiča, kje, v katerem zakonu je to pisano?! Buda gre h gospodu sodnemu predstojniku, mu pojasni vso stvar, ter ga vpraša, ali je res, da ne more tožiti notarja? Naravno, da mu je gospod predstojnik povedal, da so sodniki nastavljeni, da sodijo vse državljanke, pa bili vbogi ali bogati, neuki ali učeni, ter ga spremi k sodniku Lavrenčiču. Sodnik dr. Lavrenčič pa ostane pri svoji prvotni izjavi, da on ne sprejme tožbe ter da Buda ne more nastopati proti gospodu notarju, ki je jurist. B. je moral oditi iz sodnije, ne da bi mu sodnik Dr. Lavrenčič sprejel tožbo. Poznoje je Buda uložil pismeno tožbo in sedaj čakamo z opravičeno radovednostjo na razsodbo Dr. Lavrenčiča, ki je tako jasno pokazal da ne mara nastopati kot sodnik proti našemu notarju.

Ljubljana-Kranjsko.

Klerikalci in občinske volitve v Novem mestu. Prejeli smo: Dne 2. aprila je dobilo celo krdele novomeških uradnikov, ki stanujejo v Kandiji, učitelje, patrov frančiškanov in nekaj drugih ljudi od upravnega sodišča z Dunaja obvestilo, da se bo vršila dne 17. aprila t. l. pri omenjenem sodišču razprava radi občinskega volilnega imenika v Novem mestu. Kapiteljski kanonik Žlogar in vikar Supin sta se namreč pritožila na c. kr. okrajno glavarstvo, da naj črta iz občinskega volilnega imenika one volilce, ki stanujejo v Kandiji, razun tega pa sta hotela izbaciti tudi mnogo drugih volilcev. Ker glavarstvo njihovi pritožbi ni ugodilo, sta poverila vso zadevo dr. Šušteršiču in ta je vložil rekurz na upravno sodišče na Dunaju. Upravno sodišče je takoj odredilo pri nov. okr. glavarstvu predpreiskavo, ki je bila končana dne 8. marca in na katere podlagi se je določila glavna razprava na dan 17. aprila. Razpravi prisostovati imajo seveda pravico tudi vsi obveščenci in sicer ali sami, ali po kakem zastopniku odvetniku. Lahko pa tudi opuste vsak korak, ne da bi imelo to na tek razprave in na razsodbo kak vpliv. Klerikalcem se gre pri celi stvari v prvi vrsti zato, da odvzamejo volilno pravico onim novomeškim uradnikom, ki stanujejo v Kandiji. S tem hočejo tudi tukaj svoje pravno naziranje obrniti v svojo strankarsko korist, ne oziraje se na to, da je ravno nasprotno onemu naziranju, ki ga zastopajo za deželnozbornske volitve v Ljubljani.

Klerikalni pedagogi. Proti učitelju Gorjupu na mestni deški šoli na Grabnu, ki je eden najbujših klerikalnih petelinov, se čujejo hude pritožbe od strani starišev radi njegovega skrajno surovega ravnanja z učenci. Prepega jih in bije prav po katoliško. Tako je zadnjič udaril učenca Š., ki nekoliko jeclja in mu ni dovolj hitro odgovoril na vprašanje s tako silo po glavi za uho, da je fantu vso noč na to tekla kri iz ušesa. Starišem priporočamo, naj dečka peljejo k zdravniku in katoliško surovino ovadijo na sodišču, da ga državni pravdnik nauči manire.

Klerikalna skrb za mladino. Klerikalci se bahajo, koliko stori njih „Vincenčijeva družba za mladino, češ da vzdržuje na Viču zavetišče za otroke. Tisto zavetišče je tako, da stariši po vrsti jemljejo svoje otroke iz njega in jih dajejo rajši v privatno oskrbo, ki jih stane ravno toliko, pa se otroci saj pošteno najedo. V „zavetišču“ pa dobivajo hrano, da imajo vse želodec pokvarjene, hrano, ki bi bila za prešiče, ne pa za ljudi. Kajti ljudje so pač tudi otroci ubogih delavskih družin, kjer se oče in mati trudita ves dan v tovarni. Taka je, ljubi katoličani, Vaša skrb za mladino. Stariši naj se le obrnejo na našo podružnico v Ljubljani z nadaljnjimi informacijami o teh krščanskih razmerah. Drage volje smo jim na razpolago.

Za slovensko umetnost. Kakor so že listi poročali, namerava prirediti »Splošno slovensko žensko društvo« v zvezi s slovenskimi upodabljačimi umetniki, slikarji in kiparji, veliko 20.000 srečk broječo dobrodelno loterijo, katere izkupiček je namenjen v podporo ubogi pastorki, slovenski umetnosti. Pomnoženi odbor je sklenil, da naprosi vse domače umetnike in umetnice, naj bi poklonili nekatere svojih umetvorov brezplačno za dobitke loterije. Mnogo ljubljanskih umetnikov je že radevolje obljubilo svojo dejansko pomoč. Izven Ljubljane bivajoče umetnike pa naproša odbor po listih in pismeno, da se blagovoltijo z umetniškimi prispevki udeležiti te dobrodelne akcije, ki bo itak samo v korst in v podporo umetnikov samih. Gg. umetniki, so obljubili, da zberejo najmanj 200 slikarskih in kiparskih umetvorov, ki bodo razstavljeni maja ali junija t. l. v paviljonu g. akad. slikarja Rih. Jakopiča. Razpečanje srečk pa je prevzelo »Splošno slo-

vensko žensko društvo«, ki hoče naprositi rodoljubne in umetnost ljubeče Slovenke vseh slovenskih krajev, da mu po svojih močeh pomorejo pri tem delu. Srečke se bodo prodajale po 1 K in bo torej vsakomur dana lahka prilika, da prispeva svoj del na žrtvenik slovenske umetnosti. Žrtve ne bodo velike, treba le, da se pritegnejo s pridno agitacijo vsi sloji občinstva k temu rodoljubnemu delu. Agitacija pa ne bo težka, saj dobi ta ali oni lastnik srečke, ki je veljala samo 1 K, lepo domače umetniško delo ter ima pri tem še zavest, da je pomogel slovenski umetnosti na noge. Izkupiček loterije se porabi deloma za nakup slovenskih umetvorov, da se na ta način omogoči eksistenca sloven. umetnikov, deloma za podpore v prilog študij mladih domačih umetnikov.

Tako je če se denar na vogalih šteje. Kutnarco, prekupovalko jajc in kokoši, gotovo poznate, ne? No, potem veste, da ima navado, da za vsakim vogalom šteje denar iz same radovednosti in veselja seveda. Otroci, ti poredneži kajpada že poznajo to njevo navado. In zato so se navadili, da malo ponagajčkajo. Pa prav prefrigano to delajo. Mati štejejo ena, dve tri — otroci pa tudi. In ker vsi štejejo, se zgodi, da se Kutnarjeva mama zmotijo. — Tako je bilo pa zopet tudi zadnje dni enkrat. Ona je našela 10 K, ko pa pride domov, lej vraga, jih je bilo pa le šest. Zdaj pa jo še škrat tako daleč premoti, da gre in obdolži nekega fanta, ki ji včasih tudi pomaga „računati“, češ, ravno ta le me je okoruznil za 4 kronce. Dobre bi bile, če bi jih dobila. Pa za pot drugega ni nič dobila, nego malo — daljši nos, da gre nedolžnega fanta kar tako obdolžit.

Sreberna ura mu je dišala. 17 letni France Ločnik iz Sore je pripeljal žito v mlin. Mlinar pa je bil slučajno odsoten in to priliko je France porabil da si malo ogleda po mlinu. Kar zapazi na steni viseti srebrno uro. Tako dopadla se mu je, mejkuš si je mislil, če bi jaz kaj takega imel in ga je satan res zmotil in mu dal po čemer je hrepenel. Veselje pa ni trajalo dolgo in konec ga bo še le, ko bo France odslužil 3 dni pokore brez sreberne ure, pa vendar zaradi sreberne ure.

Ne streljati, tudi če župana volijo, ne! Ob času, ko so v Iški vasi volili župana, so seveda tudi streljali na čast novemu županu. Kar nič mar jim ni bilo, da se je streljalo preblizo hiš in poslopij. Ker pa to ni dovoljeno, je tudi za take slušuje skrbna roka pravice pritirala Antona Zagarja, Franceta Strumblja, in Jakoba Mačkoveca v Ljubljansko justično palačo. Ko je ta stvar prišla tamkaj na razgovor, se je ugotovilo, da so streljanci napravili za 90 K škode in sicer pri sadnem drevju in pri plotu. Jakob Škrabec jih je večkrat opozarjal, naj ne streljajo tako blizo hiš, ker se tudi živina plaši vsled streljanja. Pa mislite, da so se kaj zmenili za to? Kaj še! Še bolj in še nalašč so tako pokali, da je gromelo kakor bi bila cela vojska na barju. Da, taki tiči so ti Ižanci! Za spomin na to streljanje pa bo treba Zagarju in Strumblju odšteti po 24 K Mačkovecu pa le 10 K. To malenkost pa bo tako novi župan plačal.

Med ljubljanskimi sodavičarji vladajo zelo nezdrave obrtne razmere. Tako se sliši iz več strani in tako nam te nezdrave razmere skuša dokazati tudi tozadeven dopis, v katerem se nas prosi, naj bi ga tudi po tej strani domače obrti zasfrkali. Pa za to pot pustimo bič še pri miru. Prazniki so tu in morda že lepa beseda najde lepo mesto. Za to bi za to pot le prav toplo priporočali, naj se gospodje sami med seboj razgovore, v prvi vrsti pa naj doženejo dogovor, da vsi tovariši spoštujejo lasninsko pravico glede steklenic. Naj tovariš n. pr. g. M. Z. ne rabi steklenic, ki so morda slučajno last tovariša n. pr. g. J. K. in tako dalje. Želim, da bi to zadostovalo!

Narodna Čitalnica v Celju proslavi v nedeljo, dne 14. aprila 1912. v prostorih „Narodnega doma“ v Celju svojo 50 letnico. Vabi se najljubnejše, da se tega društvenega jubileja zanesljivo vsi vdeležje.

Odbor.

Društva se prosi da prijavijo delegata do 10. aprila.

Matica Slovenska javlja, da je knjige za 1911. leto še dobiti. Zlasti naj bi jih naročili tisti, ki imajo le I. del romana „Brambovec“, ne pa II. dela, ki je izšel 1911. Vposlati je za garnituro 4 K.

Radi hitre vožnje z avtomobilom je bil obsojen g. Klobčaver, ki misli, da če v avtomobilu sedi, je že ce' a Ljubljana njegova. To pot je še malo dobil, samo 10 kron globe.

Ali spadajo otroci na galerijo pri občinskih s'jah mestnega magistrata? To vprašanje čaka odgovora.

Konkurz tvrdo Jakob Bončar je bil v četrtek sodno razglašen. Začasnim konkurznim upraviteljem je določen odvetnik dr. I. Šušteršič. V zahvalo je katoliški „Slovenec“ tako hitel razbognati pobege tega trgovca, ki je bil lastnik svojčas Kušarjeva mlina v

Edini slovenski „buffet“ v Trstu. Vina prve vrste po ceni. — Razna mrzla jedila. — Postrežba točna. Ulica Squero nuovo 17, tik Pošte, Trst. — Starc.

Brez razprodaje 75% ceneje.

Namesto, da veliko anonsiram odločil sem se radi draginje otvoriti separaten oddelek v southerainu z oblekami za gospode in dame od zadnje sezije s 75% znižano ceno, da prodajam do velikonočnih praznikov občinstvu, katero reflektira na ceni in dober nakup.

Pošiljam tudi na izbiro na deželo.

Ogromna svežih najnovejših oblek in površnikov za gospode in dečke, ter konfekcije za dame in deklice po znižanih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana Mestni trg št. 5.

Ponte della Fabbra 2. ————— Via Poste nuove 5.
prepričajte se obiščete velike zaloge

MARIA SALARINI

Ponte della Fabbra (vogal via Torrente - Filialka „Alla città di Londra“)

Bogata izbora,

obleke za moške in dečke, kostumi za otroke, močni jopiči, Paltò, Raglani in kožuhi. Vestalje za delo in na domu. Delavske mondure, tirolski loden, pravi angleški impermeabili

Sukna domača in tuja.

Izvršujejo se naročila po meri in po najnovejših modernih modah elegantno in natančno

Cene brez konkurence.

Stara in dobro znana slovenska trgovina

Ferd. Dobaušek-Trst

ulica Giosuè Carducci II.

Velika zaloga narejenih oblek za moške in dečke.

Najkonvenijentnejši v Trstu.

Za novo spomladansko sezono v veliki izbiri vse zadnje novosti kakor: Narejene obleke za moške, dečke in otroke, jopiče, površnike, srajce, jopice, spodnje hlače i. t. d.

Bogata zaloga. Solidna postrežba, Nizke cene.

Sprejemajo se naročila oblek po meri. Redka prilika! Vsak kdor kupi blaga najmanj za pet kron dobi gratis listek za udeležbo pri vzdigovanju srečk za 1.040.000 Kron Eden milijon in štiridesettisoč kron.

Posredovanje za **nakup in prodajo zemljišč,**

hiš, vil i. t. d. za Trst in okolico, Pulj, Gorico, Reko, Opatijo, Lošinj Mali, Gradež, Portorose in

celo Primorje.

Glavna pisarna v Trstu, Piazza della Caserma 1, I. nadstropje,
Konrad Karl Exner.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. -- Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka **IKO**

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. - FILIALKA Sv. Petra cesta. - Telefon št. 273

Ure, verižice, prstane, zapestnice, uhane, kravatte igle ter sploh vsakovrstno

zlatnino

prodaja se naobroke.

Trst, ul. Barriera veochia 25, II

Prilika za velikonočne praznike!

Najbolje graške in praške gnjati se prodajajo v trgovinah slanine

Klancich

ul. Torre Bianca 32, in širina Santorio Santorio 4

po **K 2.50 Kg.**

Prilika za velikonočne praznike!

Hiša z gostilniško koncesijo

in trafiko ter **mesarsko obrt** z vsemi pripravami v znamenitem letovišču se radi družinskih razmer **proda.**

Poslopja so ob glavni cesti in v bližini farne cerkve. Mesarija je brez konkurence ter potrebuje mesečno povprečno 16 goved I vrste, nad 30 telet, 15 prašičev in drobnice. Gostilna konsumira 60-70 hl vina nad 100 hl piva in razmehroma precej žganja. Konsum je mogoče podvojiti. — Pojasnila daje anonična pisarna „Universal“ Ljubljana Sodna ulica št. 4.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbora letnih in zimskih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti — Specijaliteta v veznji.

Velika izbora volnenega blaga. — Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ul. S. Giovanni št. 16, I. nadst., zraven „Buffet Automatico“ Tel. 251, Rim. II.

POZOR! Skladišče se nahaja v prvem nadstropju.

POZOR! Skladišče se nahaja v prvem nadstropju.

:: Velikanska zaloga izgotovljenih oblek ::
za moške, ženske in otroke

BOHINEC & C.

Ul. delle Torri 2 — TRST — Ul. S. Lazzaro 17
(za cerkvijo S. Antona novega)

Velikanska zaloga vsakovrstnih najmodernejših oblek, površnikov, dežnih plaščev i. t. d. i. t. d.

==== Najnižje stalne cene. ====

:: Obleke po meri od K 50,— naprej. ::

Najnovejši nakup dobrega blaga.

Solidna in točna postrežba.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

P. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

4 1/2

v Ljubljani

brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov. * * *

Popolnoma varno naložen denar. * * *

Rezervni sklad: K 780.000. * * *